

תרומה גדולה, "תרומתכם" זו תרומת מעשר, וללמד, כשם שתרומה גדולה ניטלת באומד, כך תרומת מעשר ניטלת באומד. [וכמו כן הוא לומד מכאן, שכשם שהיא נטלת במחשבה בלא הפרשה במעשה, שנותן עיניו בצד זה, ואוכל בצד אחר, שנאמר "וְנִחַשְׁבִּי", כן דין הפרשת תרומה גדולה].

מעשר ראשון שהקדימו לתרומה גדולה

מצד אחד נאמר, "וְאֶל הַלְוִיִּם תִּדְבֹר וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם כִּי תִקְחוּ מֵאֵת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת הַמַּעְשֵׁר אֲשֶׁר נָתַתִּי לָכֶם מֵאֵתם בְּנִחַלְתְּכֶם וְהִרְמַתֶּם מִמֶּנּוּ תְרוּמַת ה' מַעְשֵׁר מִן הַמַּעְשֵׁר" (במדבר י"ח כ"ו), ומשמע מכאן, שאינם צריכים להפריש מהמעשר הראשון שבידם אלא תרומת מעשר בלבד, ואפילו הקדים הלוי ליטול את המעשר הראשון קודם שהופרשה מהתבואה תרומה גדולה, ונמצא שנפסד הכהן.

ומצד שני נאמר ללוויים, "מִכֹּל מִתְּנִיתֶיךָ תָּרִימוּ אֵת כָּל תְּרוּמַת ה' מִכֹּל חֶלְבוֹ אֶת מִקְדָּשׁוֹ מִמֶּנּוּ" (במדבר י"ח כ"ט) ומשמע שממעשר ראשון שנטלו הלוויים יש להם לתת את כל התרומה ובכלל זה גם תרומת מעשר וגם תרומה גדולה, [אם עדיין לא נתנו קודם לכן].

ויישבו את שני הכתובים הללו, שאם הלוי נטל את המעשר הראשון בעוד התבואה שבולים, שאינם ראויים להיעשות כרי [=ערימה], להיות חייבים בתרומה גדולה, אין הלוי חייב לתת תרומה גדולה מחלקו.

אבל אם נטל את המעשר הראשון אחר שכבר נעשית התבואה כרי, ונתחייבה בתרומה גדולה, [שנאמר בה, "רִאשִׁית דְּגָנְךָ", ללמד שחייב התרומה הוא משעה שנעשית התבואה דגן, כלומר כרי], מעתה, אם הלוי נוטל מעשר ראשון קודם לנתינת התרומה, על הלוי לתת גם מחלקו תרומה גדולה, ולאחר מכן יתן תרומת מעשר.

מעשר ראשון שהקדימו בשבלין שמו טובלו

נתבאר שפעמים בן לוי נוטל מעשר ראשון קודם מירוח, [ואז פטור מתרומה גדולה].

ואמר רבי אבהו אמר רבי שמעון בן לקיש, אף על פי שעדיין לא נתמרחה התבואה, ואם כן מה שביד ישראל עדיין אינו טבל, ומותר באכילת עראי, מעשר ראשון שביד לוי, מאחר שנקרא מעשר ראשון, הרי הוא טבל לתרומת מעשר, ולכן אסור לאכול ממנו עד שיתן ממנו תרומת מעשר.